

PRAWO CYWILNE

MŁODY OBYWATEL W SĄDZIE

WYBRANE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

Materiały szkoleniowe projektu realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji
Edukacja prawna w podstawie programowej

Sulejówek, 2013 r.

Plan zajęć:

I. Co to jest prawo cywilne?

1. Jakie są podmioty prawa cywilnego

A. zdolność prawna

B. zdolność do czynności prawnych

2. Przedmiot prawa cywilnego

3. Metoda regulacji

II. Dziedziny, wchodzące w skład prawa cywilnego

III. Odpowiedzialność cywilna

IV. Działy prawa cywilnego

V. Zarys postępowania cywilnego

PRAWO CYWILNE

- Prawo cywilne = *ius civile* (łac.)
- *Civis* = obywatel

PRAWO CYWILNE

- to gałąź prawa obejmująca zespół przepisów normujących stosunki majątkowe i niemajątkowe między osobami fizycznymi i prawnymi na zasadzie równorzędności podmiotów.

PODMIOTY PRAWA CYWILNEGO

Podmiotami prawa cywilnego są:

- **osoby fizyczne** - człowiek od urodzenia aż do śmierci.
- **osoby prawne** - zgodnie z art. 33 kodeksu cywilnego - Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną.

PRAWO CYWILNE

ZDOLNOŚĆ PRAWNA

- jest to zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków z zakresu prawa cywilnego.

Art. 8 § 1 kodeksu cywilnego:

„Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną”

Zdolność do czynności prawnych

- jest to zdolność do tego, by swoim działaniem nabywać prawa i zaciągać zobowiązania

ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

Osoba fizyczna może:

- nie mieć zdolności do czynności prawnych
- mieć **ograniczoną** zdolność do czynności prawnych
- posiadać **pełną** zdolność do czynności prawnych.

PRAWO CYWILNE

NIE MA ZDOLNOŚCI DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH:

- osoba, która nie ukończyła lat trzynastu
- osoba ubezwłasnowolniona całkowicie

Ubezważnowolniona całkowicie może być osoba, która:

- ukończyła lat 13
- wskutek:
 - choroby psychicznej
 - niedorozwoju umysłowego,
 - albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa i narkomanii nie jest w stanie pokierować własnym postępowaniem.
- Dla osoby ubezważnowolnionej całkowicie ustanawia się **opiekę**, chyba, że pozostaje pod władzą rodzicielską.

PRAWO CYWILNE

Czynność prawna dokonana przez osobą nie posiadającą zdolności do czynności prawnych **JEST NIEWAŻNA.**

Wyjątek:

- Osoba, która nie posiada zdolności do czynności prawnych może zawierać umowy w drobnych sprawach życia codziennego i takie stają się ważne z chwilą ich wykonania **o ile nie pociągają za sobą rażącego pokrzywdzenia osoby niezdolnej do czynności prawnych**

(art. 14 § 2 kodeksu cywilnego)

OGRANICZONĄ ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

posiadają osoby, które:

- ukończyły lat 13 (ale nie ukończyły lat 18)
- są ubezwłasnowolnione częściowo

Ubezważnowolniona częściowo może być osoba, która:

- jest pełnoletnia
- a z powodu:
 - choroby psychicznej
 - niedorozwoju umysłowego,
 - albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa i narkomanii nie jest, w stanie pokierować własnym postępowaniem - jeżeli jej stan nie uzasadnia ubezważnowolnienia całkowitego, lecz potrzeba jest pomoc do prowadzenia spraw.
- Dla osoby ubezważnowolnionej częściowo ustanawia się **kuratelę**.

PRAWO CYWILNE

Do ważności czynności prawnej dokonanej przez osobę, która posiada ograniczoną zdolność do czynności prawnych niezbędna jest **zgoda jej przedstawiciela ustawowego.**

Jeśli czynność prawna została dokonana bez tej zgody, to ważność czynności zależy od jej potwierdzenia przez przedstawiciela osoby ograniczonej w zdolności prawnej.

Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela:

- zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych sprawach życia codziennego
- rozporządzać swoim zarobkiem (chyba, że sąd opiekuńczy z ważnych powodów postanowi inaczej)

PRAWO CYWILNE

PEŁNĄ ZDOLNOŚĆ DO CZYNNOŚCI PRAWNYCH

nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletniości.

Art. 10 kodeksu cywilnego:

§ 1. Pełnoletnim jest ten, kto ukończył lat osiemnaście.

Sytuacja wyjątkowa:

§ 2. Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletniość. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

OSOBA PRAWNA

- zdolność prawną uzyskuje poprzez wpis do właściwego rejestru
- działa przez swoje organy

PRAWO CYWILNE

PRZEDMIOT PRAWA CYWILNEGO

PRAWO CYWILNE

Prawo cywilne reguluje stosunki społeczne o charakterze majątkowym i niemajątkowym.

- **Stosunki majątkowe** to te, które możliwe są do wyrażenia w pieniądzu (mają wartość majątkową).
- **Stosunki niemajątkowe** to takie, których przedmiotem są dobra, które nie mają bezpośredniej wartości ekonomicznej.

PRAWO CYWILNE

METODA REGULACJI

PRAWO CYWILNE

Cecha charakterystyczna stosunków cywilnoprawnych:

FORMALNA RÓWNOŚĆ STRON

Metoda regulacji decyduje o tym, czy dany zespół przepisów jest już nową samodzielną gałęzią prawa, czy też stanowi wyspecjalizowaną dziedzinę dotychczasowej dyscypliny.

PRAWO CYWILNE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Odpowiedzialność cywilna za długi oznacza, iż dłużnik odpowiada za swe zobowiązania całym majątkiem.

Odpowiedzialność cywilna może pełnić funkcję:

- **odszkodowawczą**,
- **prewencyjną** (gdy od dłużnika wymagamy powstrzymania się od jakiegoś zachowania).

SZKODA:

- uszczerbek w obecnym lub przyszłym majątku, jakiego poszkodowany doznaje wbrew swej woli.
- obejmuje zarówno realną stratę poszkodowanego, ale również utracony zysk
- rozmiar szkody - porównanie stanu majątkowego osoby po wyrządzeniu szkody ze stanem, jaki prawdopodobnie by istniał, gdyby owa szkoda nie powstała.

Szkoda może mieć charakter:

- **majątkowy** (wtedy walczymy o **odszkodowanie**)
- **niemajątkowy** (wtedy szkoda nazywana jest **krzywdą** i walczymy o **zadośćuczynienie**)

Odpowiedzialność cywilna

- **kontraktowa**
- **deliktowa**

PRAWO CYWILNE

DZIAŁY PRAWA CYWILNEGO

Prawo cywilne dzieli się działy:

- Część ogólną
- Prawo rzeczowe
- Prawo zobowiązań
- Prawo spadkowe
- Prawo rodzinne
- Prawo autorskie i wynalazcze

PRAWO CYWILNE

ZARYS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

PRAWO CYWILNE

Postępowanie cywilne reguluje
kodeks postępowania cywilnego.

Stronami postępowania są:

- **Powód** (jest to osoba, która wniosła do sądu sprawę)
- **Pozwany** (osoba, wobec której powód zgłasza swoje roszczenia)

PRAWO CYWILNE

Postępowanie sądowe rozpoczyna się od wniesienia
pozwu.

Powinien on zawierać :

1. oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
2. oznaczenie rodzaju pisma;
3. osnovę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności;
4. podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
5. wymienienie załączników

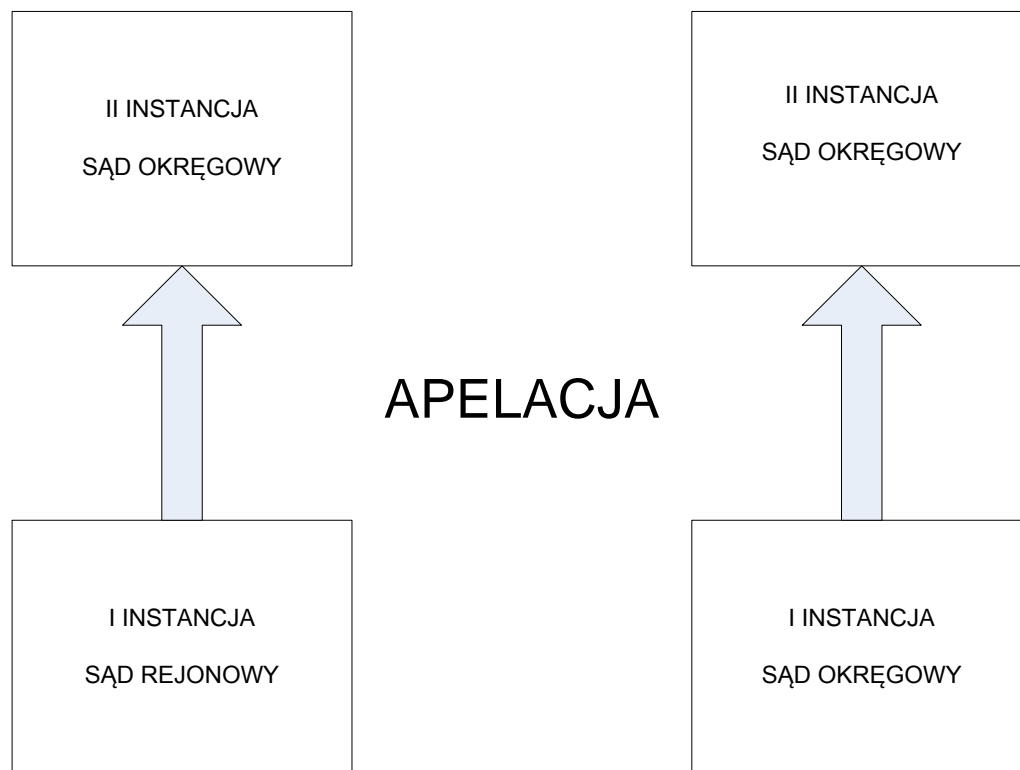
PRAWO CYWILNE

Sąd rozpatruje sprawę podczas **rozprawy**.

Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego zamyka rozprawę i wydaje orzeczenie.

Jeśli jest ono dla strony niekorzystne, to może złożyć **apelację do sądu II instancji**.

PRAWO CYWILNE

PRAWO CYWILNE

Dziękuję za uwagę

Opracowała:
mgr Ewa Kania - Łuczak